

ДО ПИТАННЯ ПРО ПРИРОДУ ІННОВАЦІЙНИХ ЕКОСИСТЕМ

Підоричева І.Ю.

Інститут економіки промисловості НАН України, м. Київ

Екосистема, як поняття, вперше використано для опису природних екологічних систем як сукупності організмів, що взаємодіють один з одним і з навколишнім середовищем неживої матерії та енергії в межах певної території. В економіку метафора екосистеми була запозичена М. Ротшильдом у вигляді «біономіки» (економіки як екосистеми), але широкого поширення набула під назвою «бізнесової екосистеми» як зовнішнього середовища фірми, концепцію якої запропонував Дж. Мур. Поступово метафора екосистеми почала вживатися в інших контекстах, у тому числі пов'язаних з інноваціями.

Узагальнення теоретичних підходів до розуміння інноваційних екосистем, визначення відмінностей між екосистемами і системами інновацій дозволило встановити, що:

інноваційний процес протікає за нелінійною логікою та має інтерактивну природу. Інтерактивність передбачає створення інновацій організаціями, що належать до різних інституціональних секторів, в режимі діалогу, узгодження та зворотного зв'язку;

інновації не створюються у закритих середовищах, а потребують все більшої кількості суб'єктів для їх продукування;

інноваційні екосистеми є відкритими динамічними середовищами, що складаються з організацій, людей та інститутів, які взаємодіють при створенні, використанні та поширенні інновацій;

інноваційні екосистеми є утвореннями, що самоналаштовуються, та регулюються методом «знизу»;

інноваційні екосистеми засновані на ко-спеціалізації та спільному створенні нових цінностей, за якої учасники екосистеми беруть участь в різних, але взаємодоповнюючих видах діяльності;

інноваційним екосистемам властива коеволуція, тобто кожен її учасник не може розвиватися ізольовано від інших, ізоляція одного з них може викликати негативні наслідки для всієї екосистеми;

учасники інноваційних екосистем співпрацюють в режимі коллаборації, коли незалежні зацікавлені організації інтерактивно обмінюються знаннями і ресурсами, розподіляють ризики і зобов'язання, формуючи культуру довіри, спільні правила і структури, для вирішення складної проблеми або досягнення спільної мети;

екосистеми не скуті просторовими межами і можуть формуватися на декількох рівнях абстракції і деталізації – від окремого проекту до підприємства, на національному, регіональному (локальному), глобальному рівнях та навіть віртуально (у випадку платформ).

Концепція інноваційної екосистеми надає набагато краще уявлення про природу інноваційних процесів, що протікають в сучасних реаліях, ніж традиційний системний підхід.